

BUDA-PESTA

16 Aprilu st. v.
28 Aprilu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 30.

ANULU XIV.
1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de ann 5 fl. ; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Crucea Rosia.

Caritatea crestinésca
Cu Sciinti'a s'a 'ntrecutu,
Si-ambulant'i'a románésca
Cu cruci rosii au facutu.
Nu 'ntrebati de-a sa chiamare;
Ea se duce 'n nobilu doru.
Dati-i toti a mea urare :
Fia-i Crucea 'n ajutoru !

Când a patriei iubire
Pe bravi chiama a luptá ;
Când a armelor ciocnire
Vine victime a dá ;
Celu ce lupta cruce-si face
Si alérge 'n nobilu doru ;
Celu ce cade, pe când zace,
Chiamo Crucea 'n ajutoru.

Crucea rosia sosese
Cu-ai sei ângeri veghiatori ;
Alu seu balsamu respândesce
Peste rane si orori.
In curêndu ostasiulu cere
Iarasi arm'a, alu seu doru,
Intra 'n focu iar cu placere
Avêndu Crucea 'n ajutoru.

„Maiculitã, nu me plânge !
(Dice bravulu pe-alu seu patu)
„Ran'a-i grea, dar alu meu sânge
Pentru tîer'a l'am versatu.

Nu oftá de-a mea durere,
Câci eu n'am de cât unu doru :
Sè me luptu când tîer'a cere,
Si am Crucea 'n ajutoru.

Frati, surori, mirésa, tata,
Sogióra, dragi copii !
N'aveti inim'a 'ntristata,
Câci eu sînt totu între víi.
Ingrigire, mângaiere,
Ambulant'i'a-mi dà cu doru ;
Apoi ori la ce durere
Crucea-mi vine 'n ajutoru.

Dómn'a tîerii, mama buna,
Domnulu tîerii, tata bunu,
Legea tîerii, împreuna,
Pe-alu meu peptu o Stea mai punu.
Este Stéu'a României,
Stea frumósá si cu doru,
Care 'n câmpulu bataliei
Are Crucea 'n ajutoru.“

Cale buna, sânta Cruce !
Tu credint'i'a o sustii ;
Tu esti stéu'a care-duce
Pe cei morti între cei víi ;
Tu duci balsamu de viétia ;
Tu 'mprumuti gloriei doru ;
Tu porti scrisu pe a ta façia :
„Mângaiere, ajutoru !“

5 juliu, 1877.

G. Sion.

Cursu elementaru de istori'a literatu- rei române.

(Urmare din nr. 40 an. 1877)

Sectiunea III.

Secolulu alu XVIII.

44. Vorniculu *Radu Popescu*, traî la începutulu acestui secolu, dupa Radu Greceanu, si chiar continuà pe acel'a în istoria, ducându-o de la 1700 pâna la 1729. Din scrierile acestor doi chronicari mai târziu logofetulu de divanu Radu Lupescu compune o singura cronica. Despre Radu Popescu mai amintimu, cà în urma elu îmbrăcisià viéti'a monacala sub nume de Rafailu. In scrierile sale elu dà o mare influintia fenomenelor rare a naturei a supra ómenilor.

45. Contemporani cu Radu Popescu sânt: Jerodiamonulu *Naumu Clocónulu*, *Const. Capitánulu*, *Teodosiu* fiulu lui Stoianu din Tamsi si alti patru anonimi, cari toti ne-au lasatu unele fragmente din istori'a tierii Românesce.

46. Spatarulu *Nicolau Mustea*, asemenea contemporanu cu cei de mai susu, continuà si elu „Letopisetiulu Moldovei“, de la 1662—1729. Ací putemu mentioná si „Chronic'a anonyma a Moldovei“ de la 1662—1733, tradusa în grecesce de Amiras.

47. Dascalulu *Damaschinu*, care a fost successive episcopu de Buzeu (1703) si de Romnicu (1710—1726). Acestu barbatu invetiatu, care cunoseca limbele : elena, latina, si slavona, a lucratu póte mai multu si mai bine de cât ori care altulu la traducerea si tiparirea cartilor eclesiastice în limb'a româna. Succesorii lui de la Romnicu, Inocentie (1726) si Clemente (1735—1748) au tiparitu mereu operele sale postume.

48. *Antiochu Cantemiru* (1709—1744) fiulu principelui Demetriu Cantemiru si alu Casandrei, fic'a lui Sierbanu domnulu României, s'a nascutu la Constantinopolu în 10 septembrie 1709. Educatiunea si-a facutu la Moscú'a si St. Petersburg. Dupa terminarea studiilor, de si erá inca fórté june, academi'a de Petersburg il alesese de membru, în speranti'a cà într'o di il va avé capu. La 1732 a fost tramisu din partea Russei cá ambasadoru în Angli'a, éra în 1736 se asiedià la Paris, unde facú cunoscintia si legaturi de amicitia cu cele mai mari celebritati literarie ale Franciei. Antiochu vorbiá perfectu românesce, ruscesce, latinesce, frantuzesce, si grecesce; întielegeá limbele, elena, spaniola, slavona si anglesa. Scrierile

sale, afara de „Simfoni'a Psalmilor“, tiparita în juni'a sa sânt : Satirele*) sale imitate dupa Horatiu si Boileau, scrise pe când erá inca abia de 20 ani, însemnate prin simtiemintele înalte si prin bunulu gustu.

Incepuse si unu poemu eroicu întitulatu „Petraida“, în laud'a lui Petru celu mare, dar care a remasu neterminata. „Unu tractatu de Algebra“; „Reflexiuni prosodiei ruse“, câte-va cântece ce si astadi se mai cânta în Russi'a si traductiunile urmátore : „Despre pluralitatea lumelor“, cu note, tiparita la Petersburg; „Istori'a lui Iostinu“; „Epitrele lui Horatiu“, traduse în versuri nerimate; „Odele lui Anacreonu“, asemenea; „Corneliu Nepos“, „Tabloulu lui Cebes“, „Scriori persane“, „Moralulu lui Epictetu“, „Dialogurile italiene a lui Algarotti a supra luminei“ Se apucase de unu „Dictionariu rusescu si francesu.“ Adunà materialuri pentru o istoria a Russei, dara mórtea nu-lu lasà a le terminá, si în fine acea scriere a sa, care déca ar esi la lumina, ar fi fara îndoiéla fórté pretiósá adeca de „Relatiunile“ ce a tramisu curtii sale despre afacerile si interesele celor ántâiu curtii a Europei, cari sânt tóte bine scrise si cele mai multe chiar capu d'opere.

49. *Acsente Uricarulu*, contemporanu epocci ce tractéza. A scrisu „Istori'a oficiala a dóuei Domnii în Moldov'a a lui Mavrocordatu“, (1711—1716) elaborata dupa unele fragmente istorice ale lui N. Costinu. Acést'a scriere are acelasi stilu si acelasi metechne cá si scrierile lui N. Costinu, inse este însemnata prin epoch'a ce tractéza si care cuprinde fugirea lui Cantemir în Russi'a, lupt'a lui Carol Vornitia, trecerea lui Stanislavu Lecinski prin Moldov'a. a supra carora ne citéza mai multe fapte curiósé si necunoscute istoricilor straini Cât despre autoru, noi nu scimu de cât cà erá casnicu a lui Nicolau Costinu si uricariu alu logofetiei celei mari, adeca prescrietoru actelor domnesce. Mai tóte chrisóvele din începutulu secolului alu XVIII sânt scrise de elu. Acsente si N. Costinu sânt singurii chronicari cari aparțin domnilor de la Fanaru.

50. *Antimu Ivereanulu*, de la care avem : „Octoicu“, Têgoviste 1712 si „Ceaslovu“ 1715.

51. Mitropolitulu Ungro-Vlachiei *Danielu*

*) S'au tradusu si în limb'a franceza, de Guasco, cunându si poesiile sale diverse, Londra 1754 în 2 parti; éra în cea româna de Al. Donici si C. Negruzzi sub titlulu „Satire si alte poetice compuneri“ Iasi tip. M. Cogalnicénu 1844.

(1720—1731) si *Nicolae din Prundu*, conlucratóru lu seu la publicarea cartilor religióse.

52. Mitropolitulu Moldovei *George alu II-lea* care la 1723, luptându pentru independin-ti'a bisericeii ne lasà unu documentu fórtre pretiosu intitulatu: „Neatêrnarea Mitropoliei Moldovei.“

53. Spatariulu *Ioanu Canta*, continuatóru lu Analelor lui *Neculcea*, de la 1743 séu mai bine dicédu de la (1741—1779). Scrierea sa inse are puçinu cuprinsu si puçinu merit. (Vedi „Trei dile din Istori'a Moldovei“ in „Propasirea“ fóia sciintificu si literariu, aparuta la Iasi in anulu 1841 sub redactiunea dlóru V. Alesandri si Ionu Ghica.

54. *Enache Cogalnicénu* (1730—1795) s'a nascutu in Moldov'a la 10 octombre 1730 si este alu doile fiu a lui *Vasile Cogalnicénu*, capitani mare alu tienutulu Iasi. In anulu 1746 *Enache Cogalniceanu* in etate abiá de 16 ani intrà in serviciulu Domnului Moldovei *Ioanu Mavrocordatu* cá copilulu din casa, séu pagiu, corpu ce pe atuncea se compunea numai din fetiori de boieri, si in care elu remase si in domni'a a trei'a a lui *Grigorie Ghica* pâna la trecerea acestuia la Domni'a României in 1748. Mai ocupà posturi insemnate sub domnulu *Constantinu Racovitia Cehan* (1749—1757). Dupa alungarea de pe tronulu a lui *Constantinu Racovitia*, *Enache Cogalnicénu* însoçi pe acestu Domnu la Constantinopolu, unde petrecù cea mai mare parte de timpu de la 1757—1761 si de la 1769—1774, unde si-a scrisu si chronic'a sa intitulata: „Lepitosctiulu Moldovei“, incepédu de la 1733 si ducédu pâna la 1779. Dupa incheierea pazei de la *Coinargicu* elu veni in Moldov'a cu *Grigore Ghica alu III*, care îl numi medelniceru. Crud'a ucide-re a acestui bunu si nenorocitu Domnu si pedéps'a acusatóru lu sei, care in curédu urmà, adeca taierea lui *Bogdanu* si a lui *Cuza*, îl indemnà a face despre ambele întâmplàri dóue descrieri poetice („Stichuri a supra taie-rei Domnului *Grigorie Ghica alu Moldovei*“, „Stichuri a supra taie-rei boierilor Moldovei *Bogdanu* si *Cuza*“) in forma de balade, publicate in „Chronic'e României“ de *M. Cogalnicénu*. *E. Cogalnicénu* ne-a lasatu scrisu si „Condic'a obiceiurilor vechi si noi (Ceremonialulu Curtii) ale Domnilor Moldovei.“ Notàm in fine si acea cá *E. Cogalnicénu* este ultimulu chronicariu alu Moldovei.

(Va urmà.)

George Popescu.

SCHITIE DE CALETORIA.

XIV.

R o s i a.

In alta di éراسi aveamu sè facemu o excursiune totu atátu de interessanta. La Rosia si la Cetate. Acolo ne asteptá ospitalitatea eroului cu crucea 'n mâna, adeca protopopulu *Balint*, séu precum i dice totu giurulu acela: *Tat'a-mosiu*.

Catra miédiadi si plecaramu. De asta-data inse numai atátia câtii ocuparamu o trasura. *Abrudienii* ni promisera a ne rentelni in diu'a urmatóre la *Câmpeni*.

Caletori'a din *Abrudu* pâna la *Rosia* este una din cele mai frumóse. Dar cum s'o descriu, cá sè nu repetiescu cele dise deja despre alte locuri? Cu ce colori s'o deosebescu de alte excursiuni? Acelesi déluri din ambele parti, éta si riulu in mijloculu lor, asemenea positiuni pitoresci, acelesi locuri umbróse, aceeasi cale plina de desfetare . . .

Si totusi este o mare deosebire. Stémpurile cele multe. Ce sânt stémpurile? Morile ce sfarma petrele scóse din munti cari continu auru. Prin tóte partile *Abrudulu* sânt de aceste, nicairi inse nu-su asiá de multe cá si aice. Totulu este liberu in acesti munti, numai riulu acest'a e sclavu subjugatu. Elu nu póte curge asiá precum ar voi, càci mân'a omenésca a pusu frêu valurilor sale. Mai la fia-care aruncatura câte o stavila. Elu mâna si rotile stémpurilor. Dar nu numai elu, ci câte riurele sierpuescu din déluri in jos. tóte sânt inhamate, tóte mâna roti de stémpuri. Când scapa de la unulu, ajunge la altulu, la alu treile si asiá mai departe. Aice ap'a curatóre e fórtre scumpa. Nici unu stropu nu se póte prepadí in sedaru.

Aceste stémpuri multe, prin sdrobirea necontentita a petrilor, producu unu sgomotu monotonu, ce alunga în departare tóte paserile cântátóre ale padurilor . . .

La departare cam de o óra de *Abrudu* sosiramu la *Gur'a-Rosiei*. Acolo se afla stémpurile erariale, construite cu multa cheltuiéla, întrebuintiându-se inventiunile cele mai nóue. Dar despre aceste cu alta ocaziune.

Gur'a Rosiei este o vale afunda, care intra in *Rosia*. In adânculu ei curge unu riu rosu, dóra de mânía cá trebue sè mâne atâte mori sfarmatóre. Elu rosiesce totu ce 'n cale-i întelnesce. De aice se numesce si opidulu — *Rosia*.

Aice apoi vedemu, cá in adeveru sântemu

intr'unu orasiu baiasiescu. In tóte partile nu-mai bái, toti muntii plini de mine, énsasi Rosi'a e tóta subminata. Toti ómenii cu cari se 'ntelnesci sînt baiesi, lucratori séu proprietari. Si toti lucréza. Si în continuu totu lucréza. Au trecutu multi secolii de când s'a început aice lucrulu.

Bàile de la Rosia sînt din cele mai vechi câte se afla în Europa. Deja Romanii le-au gasitu descoperite. Ei continuara apoi a le cultivá.

Ce mare profitu avura Romanii din bàile din Transilvania, se scíe de comunu. Istoricultu Hene (Beiträge zur dacischen Geschichte) a însemnatu, cà Roma în fia-care septemâna primíá din bàile ardelene câte 2 màji si 8 pundi de aur. Cátu se va fi dusu numai din bàile de la Rosia, nu se scíe. Este înse constatatu, cà ele au contribuitu fôrte multu.

Aice s'au descoperitu la 1788 renumitele table cerate, cunoscute în lumea sciintifica, si cari contínu unu documentu romanu din 167 dupa Christos.

De la Gur'a-Rosiei calea se totu urca pe malulu dreptu alu ríului. Si éta în fine aparú înaintea nóstra Rosia, care pân'acum nu se vedea de délulu pe care ne urcámu. Impresiunea e suprindietóre! Orasiulu ce se 'ntinde sus la délu, bisericile cu turnuri scilpiciose, strád'a ce curge 'n mijlocu, apoi casele resfirate de ambele parti, în fine tóte aceste, în cadr'a unei catene de munti ce le încungiura, — ni înfaçisíeza prototipulu unui cuibu muntenescu.

Nici nu întraramu, când la margine, tocmai la gur'a bàilor erariale ne întimpiná martial'a figura a lui „Tata-mosiu“, care ne aseptá acolo, cà numai decátu sè ne póta aretá prim'a raritate a Rosiei, adeca bàile erariale.

Venerabilulu betrânu cu ânima tinera ne salutá cu bucuría, si numai decátu ne întrebá déca voimu sè vedemu acele bái? Firesce, primiramu cu cea mai mare placere afabil'a propunere. Ne deteramu josu. Apoi ne 'mbracaramu în vestmintele ce stau acolo anume pentru acestu scopu. Ocuparamu locu pe o lavitia acomodata a supra unei carutie. Si unu calu ne duse în baia. Usi'a se închise dupa noi. Si éta ne aflámu în adânculu pamêntului. Nu mai vedeam sórele. O lampa ne luminá calea.

Intr'aceste calulu totu înaintá. Sute si sute de stângeni lasámu în urm'a nóstra, si noi totu ne mai afundámu. Erá o caletoria cu totulu impresionabila. Petrile boltiturei sub

care mergeamu luciau fantasticu la lumin'a lampei nóstre. Si potcovele calului lovite de pétr'a din fundu resunau misteriosu de-a lungulu coridorului lungu, în care nu se aflá nimeni afara de noi. Cá escursiunea sè aiba si partea sa prosaica, petrile de-a supra ici colopicurau; ér în alte locuri, boltitur'a se lasá mai în jos, în cât trebuíá sè ne aplecámu, cà sè nu ne lovimu capetele.

Si noi totu ne afundámu. Calea erá buna, càci trasur'a mergea pe sine de feru, calulu ne ducea usioru. Când înse ajunseramu la 1400 de stângeni, ne opriramu. Ací ne scoboriramu. Inse preâmbblarea pe jos nu fu asiá comóda cà si cu trasur'a. Unde calcámu erá umedu, tina, apa, — unu ce fôrte neconveniabilu pentru papucii nostrii. Cu tóte aceste înse ne duseramu pâna la unu locu unde lucrau câti-va baiesi. Asistaramu pâna ce unulu umplù cu pravu de pusca gróp'a sapata de elu în stâncu în timpu de mai multe óre, apoi aprindiéndu capetulu paiului, ne retraseramu si noi iute în coridorulu învecinatu si ascultaramu de acolo detunatur'a ce urmá, si care acolo sub pamêntu — repetítu de echo — resuná si mai înspaimântatoru.

Petrecuramu cam o jumetate de óra acolo, în care timpu unu conducatoru de lucratori avú bunetatea a ne dá unele informatiuni. Apoi ocuparamu éra si locu în trasura, si esiramu. Ce bucuría ne cuprinse când zariramu primele radie ale sórelui, si când în urma puturamu díce si noi cu terminu baiasiescu „diua!“

Dar când ne priviramu unii pe altii, în costumurile nóstre mângite de scursorile paretilor, nu ne puturamu contení niste risete. Nici decátu nu eramu în positiune d'a ne fi pututu fotografá.

Dupa o jumetate de óra ne aflámu cu toti la cas'a iubitolui si stimatului nostru „Tata-mosiu“, unde onorabil'a-i dómna soçia ne aseptá deja cu més'a asternuta.

Iosifu Vulcanu.

Generalulu Wolseley.

Tóte semnele prevestescu, cà resboiulu este inevitabilu. Russi'a a provocatu pré multu jalusi'a Angliei. Si asta, vediéndu-se atacata în interesele sale, va fi silita a luá armele în mâna spre a-si aperá esistinti'a sa în orientu.

Pregatirile ce Angli'a face sînt enorme. Si nu se póte cugetá, cà o natiune atátu de calculatóre sè le faca numai însedar. Cine-va trebuie sè le platésca.

Cine? Acésta e întrebarea.

De ocamdata se constata numai atât'a, că Angli'a se pregătesce de resboiu cu tóta seriozitatea. Ea își mobiliseza armatele, pe unde numai are, atâtu în tîer'a mama, câtu si în coloniile sale, atâtu pe mare, câtu si pe uscatu.

Noi, cronicari fideli ai evenimentelor, nisuium a tîné publiculu nostru în curentulu tuturor întem-
plamintelor mai importante. Deosebi înse scopulu nostru este d'a face cunoscute prin tecstu si prin ilustrațiune persónele cari jóca roluri importante în a-

Deja în etate de 20 ani a luat parte în expedi-ti'a de la Sebastopol. Mai târdiu participà în campani'a Indiei la 1857, si în altele multe. Successulu seu înse datéza din resboiulu Ashantilor de la 1873, de unde se rentórse învingatoru. Tîer'a îl încarcà cu totu felulu de distinctiuni.

Elu totu-odata e si scriitoru. Manualulu seu portativu alu serviciului în campania este adoptatu de tóta armat'a engleza. A scrisu si prin diuare.

Anulu trecutu a fost tramisu în taber'a marelui duce Nicolae, unde înse fu primitu rece. Elu este unu

Generalulu Wolseley.

ceste mari evenimente.

Astfel publicàmu si pe barbatii de frunte ai englesilor. Inceputulu îl facuramu în nr. trecutu, si îl vom continuà din când în când si în viitoru.

În nrulu trecutu publicaramu portretulu comandantelui supremu alu armatei englese; de astadata publicàmu portretulu síefului de statu majoru alu acelei armate.

Generalulu Wolseley este multu mai tineru decât lordulu Napier, căci s'a nascutu la 2 jun. 1833, cu tóte aceste înse nu mai puçinu e renumitu.

mare dusmanu alu Rusilor.

În eventualulu resboiu anglo-russescu elu este meritù sè aiba unu rolù importantu.

Avé-va norocu sè-lu póta îndepliní cu successu? Acést'a e o întrebare la care numai viitorulu va puté respunde.

De ocamdata atentiunea opiniunii publice engleze e concentrata a supra lui.

S A L O N U.

Calindarul septemanei.

Dumin.	16 28	F. Sfintele pasci, s. m. Agapia.
Luni	17 29	Lunia pascilor, c. p. Simeon.
Marti	18 30	Martia pascilor, c. p. Ioan.
Mercuri	19 1	c. p. Ioan, s. st. m. Pafnutiu.
Joi	20 2	cc. pp. Teodor, Anastasiu.
Vineri	21 3	ss. st. mm. Ianuariu, Teodor.
Samb.	22 4	cc. pp. Teodor, Vitaliu.

De la Paris.

— Deschiderea espositiunii universale. —

— 21 aprilie.

Precum se anunçia alalta eri, espositiunea universală se va deschide în 1 maiu, înse nu la 10 ore, precum se proiectase, ci la 2 ore dupa miédiadi.

În privinț'a programei aflu următoarele amenunțimi: Înainte de două ore cei învitatî se vor aduná la Trocadero. Principii straini, anume prinçiu de Wales, principele de coróna alu Austro-Ungariei, regele Franciscu de Spani'a, ducele de Aosta, principele Henricu de Nederlanda, principele de coróna Fridricu de Danemarca, si principele de Leuchtenberg, care represinta Russi'a, vor fi primiti în vestibululu de onóre de catra ministrulu de comerciú si agricultura, si condusi în o sala arangiata anume pentru dênșii.

Precisu la 2 ore va sosi presiedintele republicei. Acest'a, insoçitu de cas'a sa militaria, va merge în trașura la Elysée. Din palatulu acest'a pâna la Trocadero (Champs Elysées, Place de l'Etoile, unde se afla arculu de triumfu de Champs Elysées si Boulevard du Roi de Rome) trupele forméza spalieru. Presiedintele va fi primitu de catra ministrulu de comerciú si agricultura si va întrá în salonulu, unde se vor aflá principii. Dupa salutarile facute, cortegiulu va porni sub Peristylulu celu mare si va merge spre Estrade, care se afla înaintea cataractei.

Cele trei arcade, cari sânt construite dinapoi'a acesteia, forméza o tribuna cu șese-dieci de locuri, pe cari se vor asiedî: soçi'a maresialulu Mac-Mahon, damele corpulu diplomaticu si soçiile ministrilor. Pe estrade marsialulu va fi insoçitu de principii straini, de cas'a sa militaria si de câti-va amploiatî înnalti. Marsialulu va fi primitu acolo de ministrulu de comerciú si agricultura, de comissarul generalu alu espositiunii, Kranz, si de directorii diferitelor despartiaminte ale espositiunii. Ministrulu adressedza o scurta vorbire presiedintelui republicei, la care acest'a declara espositiunea deschisa. Atunce tunurile invalidilor, bateriele construite pe „Ile des Cygnes“ cu două-spre-diece tunuri, si tunurile din Mont Valérien vor dá 101 salve. Unu orchestru compusu din două regimente, care inse va fi nevedîtu, căci va fi ascunsu în boltiturele cataractei, va începe a cântá, cataractele vor erumpe a cadé, si stégurile tuturor națiunilor se vor pune în vârșurile edificiilor ambelor palate. Apoi marsialulu cu înnaltii óșpeti învitatî vor întrá în raionulu espositiunii.

Cortegiulu se va coborí de la Peristyl pe partea

drépta a cataractei în parcu si va trece pe puntea Jena la câmpulu lui Marte. Trupele vor formá spalieru la cataracte, pe punte si pe întins'a livéda dinaintea palatulu des Champs de Mars. La întinarea acestuia, pe terass'a maréti'a, care se afla înaintea ei, marsialulu si óșpetii vor fi asteptati de toti membrii senatulu si ai camerei deputatilor, totu acolo va asteptá consiliulu imperialu, tribunalele, institutul, statulu generalu alu armatei, presiedintii si membrii tuturor societátilor.

Dupa felicitările îndeplinite, cortegiulu va întrá pe pórt'a de onóre în interiorulu edificiulu. Dupa o scurta visitare a vestibululu, în care vor fi espuse diamantele corónei franceze, fabricatele de Sévres, gobelinele de Beauvais, palatulu indianu alu principelui de Wales si colectiunea ce dênșulu a adusu din Indi'a, — cortegiulu va trece prin lungulu coridoru unde dau tóte façadele despartiamintelor straine. La pórt'a fia-carui despartiamentu vor asteptá comissarii respectivelor țeri; ér în feresti vor ocupá locu soçiile acelora, precum si alte dame.

Aspectulu acestei parti de siguru va fi celu mai interesant, căci acolo totu-odata se vor vedé si fe mei din tóte partile lunei.

La finea coridorulu cortegiulu va întrá în hal'a cea mare de la „ecole militaire“, unde toti lucratorii si tóte lucrátorele vor fi ocupate.

La pórt'a Rapp presiedintele se va despartí de principele de Wales si ceialalti óșpeti, si se va rentórce la Elysée. Trupele érași vor formá spalieru.

Numerulu persónelor invitate la deschidere e 25,000, cari dupa îndeplinirea ceremonielor vor avé intrare libera în tóte partile Trocaderulu si a câmpulu Martelui.

Éta si program'a festivitatilor: 1 maiu, primire în Elysée; 2 maiu, primul prândiu principescu; 3 maiu, balu la ministrulu agriculturii; 4 maiu, prândiu în Elysée; 5 maiu, prândiu si primire la ministrulu agriculturii pentru principele de Wales. B.

P u n c i u.

Doi oficieri rusi — scrie „Resboiulu“ — priviau unu arcu de triumfu, redicatu în onórea armatei române, pe a carui frunte se citia numele cetátilor luate de Români.

— Apoi deca Români au luat tóte aceste cetati, noi ce amu câștigatu? — întrebá unulu.

— Noi? — respunse celalaltu, — noi? . . . Basarabia.

Inca nu!

Advocatulu: Bine că te gasescu. Imbrașisiezame, la instanț'a din urma ti-ai câștigatu processulu.

Clientulu: În fine, dupa optu luni lungi de asteptare! Si câtu voi capetá eu acuma?

Advocatulu: Tribunalulu ti-a judecatu 500 de florini. Dar dta ai sè-mi platescu 600 fi. spese de processu; va sè dîca, ai sè suplînesci numai 100 de florini.

Clientulu: Dar asîá eu mai perdu si peste banii mei.

Advocatulu: E dreptu, că ti-ai perduto banii, dar — procesulu e câștigatu.

Societati si institute.

Societatea Petru Maior va tiné la 29 aprile sîedintia publica literaria, în localitatea sa, cu program'a următoare : 1. Cuvîntu de deschidere, de presîedintele Iosifu Vulcanu. 2. „Criteriulu nationalitătii“, disertatiune de Gregoriu Pletosu, ascult. de filos. 3. „Coriolanu“, poesîa de Iul. Grozescu, declamata de Alesandru Mihailoviciu, tehnicu. 4. „Despre frumosu“, disertatiune de Lazaru Petroviciu, ascult. de filos. 5. „O schitja din viétja moderna“, disertatiune de Iuliu Traianu Popu jur. 6. Cuvîntu de închidere, de v.-presîedintele Drd. Augustinu Dumitreanu. — Inceputulu la 4 óre p. m.

✓ **Adunare invetiatoréscă.** Conchiamare. Conformu §-lui 30 din „Statute“, prin acést'a se conchiamă adunarea generală a reuniunii invetiatorilor rom. ort. din dieces'a Aradului pe 20 aprilie (joi dupa ss. Pasci) an. curentu în Arad în institutul pedagog. teol., la ór'a 2 dupa médiadi. *Presîedintja comitetului.*

✓ **Reuniunea invetiatorilor români** din tractulu protopresbiterialu alu Lipovei va tiné adunarea sa generală mercuri dupa Pasci în Lipova.

✓ **Reuniunea sodalilor români din Clusiu** la 24 martiu tînú adunarea sa generală constituitoare, alegîndu-si presîedinte pe dlu dr. Grig. Silasî, vice-presîedinte pe dlu Gavrilu Redeanu, notaru pe dlu Iacob Muresianu, cassariu pe dlu Conat. Popu si controloru pe dlu Teod. Vecianu. S'a alesu si unu comitetu.

Ce e nou ?

Christos a înviatu! Cu aceste cuvinte, cu cari se saluta adi toti Români, întimpinămu si noi pe onorab. nostru publicu cetitoru, dorindu-i : Serbatori fericite !

✓ **Palari'a Grivitia.** Incuragiata de frumosulu successu dobânditu de „palari'a dorobantju“, si cá unu omagiu pentru vitejii vînzatori, cari la asaltulu Grivitiei, au luat unu stindardu mare din mânil Turcilor, dn'a Aneta Engels în Bucuresci a transformatu palari'a vînzatorilor într'o gentila palari'a de véra pentru dómne. Acéstă nouă palari'a pórtă numele loculu unde se 'ndepliní celu d'ântâiu faptu de arme, prin care románimea facú sè dispara calomniéle injurióse cari o aretau cá lipsita de curagiu : „palari'a Grivitia.“ Palari'a cea nouă — scrié „Dorobantju“ de unde scótemu aceste síre — este dedicata dnei Maria Rosetti.

O nouă conventiune cu Russia. Diuáriéle politice au scrisu, cá Russi'a ar vré sè faca o nouă conventiune cu Románja, pentru a-si garantá trecerea armatei sale în Bulgaria. Dlu Dimitrie Sturdza facú în privintja acéstă o interpelatiune în senatu catra ministrulu de esterne. Dupa o desbatere mai víua dlu ministru-presîedinte declará, cá guvernulu nu numai nu va acceptá nici o conventiune, prin care sè se recunósca dreptulu de trecere alu trupelor russe prin Románja, dar cá lucréza si va lucrá pentru a o scapá de flagelulu unei ocupatiuni militare din partea Rusiei. În urmarea acestei declaratiuni, dlu Sturdza satisfacutu, isi retrase motiunea în aplausele senatulu.

Represintanti'a orasiului Arad tînú la 10 l. c. sîedintia, cu care ocaziune — la propunerea lui Iosif Varjassy, care accentuá perfid'a procedura a Rusiei faci'a de Románja, — s'a decisu cu unanimitate sè se faca o represintatiune catra camer'a deputatilor, în

care diet'a sè se învite, cá prin înriurirea ei legala sè mijlocéscă delaturarea unei legaturi a monarchiei cu Russi'a, si sè faca o aliantia cu Anglia, care învólve si întregitatea teritoriulu Romániei.

O drama sangerósa. „Románja Libera“ împartásiesce urmátórea întemplantare : Sambata spre séra s'a petrecutu o nouă drama sangerósa în strad'a Sielari, din Bucuresci. Unu tineru, anume Stadeker, frate cu comisionarulu cu acelasi nume, fiindu amorezatu în modu pasionatu de sor'a nevestei fratelui seu, intentioná s'o ia de soája. Fét'a i-a datu de mai multe ori sè întieléga, cá inim'a ei este pentru altulu. Timpulu din urma lipsindu la Paris mai multi ani tinerulu Stadeker, în absintja lui sor'a nevestei frate-seu s'a marítatu. În dílele trecute întorcîndu-se în Bucuresci, sambata întalni pe tiner'a nevésa împreuna cu nevést'a frate-seu, în cantorulu lui Stadeker. Apoi întorcîndu-se a casa tiner'a femeia, însogita de sora-sa, s'a presintatu acolo tinerulu Stadeker, si armatu de dóue pumnale cum erá, a aplicatu 6 lovituri mortale de pumnalu în peptulu nenorocitei sale victime, care a espiratu la momentu. În acestu timpu s'a petrecutu o lupta între agresorulu criminalu si nevést'a frate-seu, sor'a nefericitei victime, care se pusesse între elu si sor'a sa spre a o aperá de loviturile lui mortale. Astfel a primitu si acéstă mai multe lovituri de pumnalu, si în deosebi mânele ei erau sfasiate de taiaturi. În urma Stadeker, si-a datu si síe-si câte-va lovituri de pumnalu, înse se vede cá acestea au fost îndreptate mai cu crutiare, cáci nici una nu e mortala, si astfel stá la spitalulu Coltei arestatu, spre a-si primí penalitatea cuvenita pentru neleginitulu s'au faptu. (Acolo s'a spéndiuratu. Red.) Nenorocit'a lui victima a fost inmorméntata ieri, în asistentja unui numerosu publicu israelitu.

Giuvaerurile bulgare. La Constantinopulu se afla puse în vîndiare o mare cantitate de giuvaeruri bulgare. Aceste articole de bijuterie au fost cumperate de catra negutiatorii bazarelor de la refugiati, cari le-au vîndutu pentru a-si procurá hran'a. Case din Londra si Paris au tramisu agenti cá sè cumpere aceste articole, precum si tóte obiectele de curiositate, arme séu vestminte însemnate. Se vor vedé dar în curéndu aceste obiecte espuse la giuvaergii din strainetate. Bijuteri'a e cu tóte aceste fórté inferióra, mai cu séma bijuteri'a de argintu. Cea mai mare parte din aceste ornamente sînt bratílete, din cari aprópe jumetate sînt de arama si cealalta de argintu. Lucrarea este mediocra, înse desemnulu ofera înteresu, fiindu cá locuitorii din Rumelia s'au servitu de acelea-si modele, de cari se serviau în secolele de demultu. Archeologulu póte constatá o asemenare fórté mare, cu ornamentele de cari se serviau femeile grece în anticitate. În ori ce casu giuvaergii vor puté gasi modele nóue demne de reproducu. (Rom. Lib.)

Poporatiunea Iasiului. Cetimu în o fóia din Iasi : De când s'a încheiatu vestitja pace de la San Stefanu s'a micioratu numerulu pasagerilor cari trecu prin Iasi si s'a sporitu acela alu strainilor stabiliti în orasiulu nostru, cáci mai toti oficiarii si functionarii rusi asiediatu aici si-au adusu familiéle lor. N'avemu de cât a observá miscarea dílnica de pe stradele nóstre, si ne vom încredintjá despre acést'a. E necontestabilu, cá orasiulu nostru cástiga multu din acéstă împregiurare, mai alesu în privintja banéscă, dar perde în alte privintje.

Doi ofițieri turci despre români. Nu de multu sosira în Budapesta pasialele Sadic si Edhem, cari se rentorceau a casa din prinsorea românesca, unde ajunsera cu ocasiunea capitulării Plevnei. Pe timpulu petrecerii lor în capitala Ungariei, dânsii declarara apriatu, că la Plevna români salvarea onorea russesca; românilor are sê multamésca Russi'a că n'a patîtu rusine. Si totusi acuma țiarulu s'a superatu pe români.

Fapte cazacesci. Cetimu în „Timpulu“: Ni se spune, că în dîlele trecute unu detașamentu de dragoni a intratu în satulu Bulbucata din Vlasica si a începutu sê faca niste escese, cari nu potu fi luate dreptu dovedi despre disciplin'a ce domnesce în rîndurile armatei imperiale. Ni se mai spune, că pe șioséu'a Bucuresci-Giurgiu cazacii au batutu pe unu carausiu si i-au luat caruti'a cu patru cai. Ni se spune, în sfrsîtu, că, totu pe șioséu'a Bucuresci-Giurgiu, unu bietu sacelcanu stá plângêndu amarnicu lînga trasur'a sa, povestindu trecatorilor, că niste cazaci i-au desprinsu caii si s'au dusu cu ei.

Unu nou eroismu alu Rusilor pe stradele Bucurescilor. În nóptea de 3/15 aprile pe la 12 óre, unu ofițeru rusu, sentimental si fierosu totu odata, avêndu si o vointia fôrte desvoltata prin influintia alcoolului, umblá pe podulu Mogosióei cu sabi'a scósa, fluturand'o pe de a supra capetelor trecatorilor, cari nu sciau cum sê se ferésca de pericolu. Unu gardistu îl urmariá si nu cutezá a se apropiá de ofițeru, dar sciind că cerberulu politiei e în urm'a sa, profitá de ocasiune spre a se asvêrli într'o trasura în faț'a cofetariei Capsia, dându cu sabi'a în birjaru sê fuga. Gardistulu ajutat de invalmasiela, i luá sabi'a din mâna si întorse trasur'a spre politia. Ajunsi la politia, se strinse mai multa lume, între care si unu ofițeru rusu superioru, — curiosi sê afle întêmplarea, si întielese că ofițerulu erá zelosulu aparatoru alu causei ruse. În timpulu când ofițerulu superioru rusu si multi din asistenti, atinsi de indignatiune si de compatimire, staruia cá sê se libereze ofițerulu, dânsulu mai reinviindu-se pușinu, se dete jos din trasura, cerêndu-si sabi'a si imbrașîndu si sarutându pe fiecare dintre asistenti, cari cu pușinu mai înainte erau sê fia sarutati de ascutitulu armei sale. Iata cine sînt aparatorii causei crestine, ce purtare esemplara au ei într'unu orasiu liniscitu, si în mijloculu unui poporu care odata avea consideratiune pentru Rusia. („Rom. Libera.“)

O fapta de curagiu. La 3/15 martiu se inmormêntá la Bucuresci locotenentulu Nicolae Poenaru, despre care „Dorobantulu“ povesteste urmatorulu actu de vitejia:

În dîua de 10 octombre, 1877, se acordá unu scurtu armistitiu pentru îngroparea bravilor cadîuti în luptele de la Plevna. Profitându de acestu restimpu, ofițerii nostrii din reg. III de linia, între care locotenentu Manciulescu, pusera sê se adune numeroșele arme cadute pe câmpu din mânele luptatorilor si isbutisera a strînge peste 150 dintr'ensele, când Turcii protestara si adunarea armelor trebui sê neceteze.

Dar paus'a trecu, si focurile trebuira sê reîncepa. Cu tóte aste totu mai remasesera 83 de arme în vederea vitejilor nostrii osteni.

Locotenentulu Poenaru nu putea rabdá sê védia ruginindu acele arme române, a caror reluare erá anevoiôsa, dar atátu de onatóre. Se gândiá dar nu la ór'a pericolului — căci fara temere îl si înfruntase 'n lupta — ci la imprejurarea că ele ne puteau face reu într'o dî de atacu si la datori'a ce avemu d'a sfidá pe inamicu, luându-le chiar de sub ochii lui.

Dupa o cugetare de dóue dîle, locotenentulu Poenaru se otari cá din nou sê se espuie. Astfel, pe când într'o dî regimentulu seu se aflá în șiantîuri si nóptea acoperise totulu cu cétia, se consultá cu câti-va camaradi si puse la cale cutezatórea-i întreprindere.

În dîorii dîlei, pe când cétia începuse a se radica, locotenentulu Poenaru strinse mân'a capitanului, de la care-si ceru permisiune, si trecu parapetulu cu câti-va soldati si unu caporalu.

Focurile urmau cu furia între Români din șiantîuri si Turcii din reduta, si cu tóte astea curagiosii osteni își continuara cu sfintienia întreprinderea, căci dupa jumetate de óra locotenentulu Poenaru se întorcea cu ultim'a arma, în aplausele si imbrașîtarile camaradilor sei.

Șefului divisiei, generalulu Cerchesu, nu esitá a-lu feliçitá pentru marele-i devotamentu, si nu trecu multu cá „Virtutea militara“ si „Stéu'a României“ sê stralucésca pe peptulu seu încalditu de simțieminte patriotice.

Dupa ce conduse 'n tiera pe prizonierii Turci si naintá cu regimentulu la Calarasi, se întorse în capitala, unde 'n curêndu avea sê-si primésca înaintarea la gradulu de capitanu.

Mórtea înse n'avu rabdare, si ea rapí țierii, armatei, familiei si camaradilor sei p'acestu tineru erou, plinu de inima si de viitoru.

Suvenirea mortilor.

✕ **Ioanu Giula**, unu tineru cu talentu, din Seini, comitatulu Satumare, candidatu de avocat, a repausatu în Oradea-mare, la 9 aprile, în etate de 27 ani.

Logogri fu.

— De B. G. —

Neclintitu de me lasi, sînt bunu la mâncatu;
Capulu de-mi tai-su cifra de numeratu.

Deslegarea logogrifului din nr. 27:

„Acu. Racu. Macu. Facu. Sacu.“

Bine l'au ghicitu dómnele si domnișórele: Iuliana Cióra, Aurelia Colceriu, Elena Ciple, Emilia Popu, Amalia Popoviciu, Maria Cristianu, Rosa Farcașu, Septimia Popoviciu, Fabia Damsia.

✕ **Din caus'a serbatorilor „Familia“** nu va aparé în joi'a viitóre; cá înse abonantii nostrii sê n'aiba vr'o scadere, vom suplini nrulu acel'a în joi'a cealalta.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1878. Calea țierei nr. 39.